

Svrab

Čo je svrab?

Je to vysoko nákazlivé ochorenie kože, ktoré sa prenáša z človeka na človeka. Šíri sa najmä v **kolektívoch**, kde ľudia žijú v tesnom kontakte (predškolské zariadenia, rodina, ubytovne, internáty, sociálne ústavy, domovy dôchodcov).

Pôvodca ochorenia

Ochorenie spôsobuje mikroskopický, okrúhly roztoč, ktorý sa volá **zákožka svrabová**. Má sploštené telo a skrútené kužeľovité nohy. Samička preniká do pokožky a vytvára v nej chodbičky, v ktorých kladie 1 až 2 vajíčka. Vo svojom vývoji prekonajú jedno až dve larválne štádia. Celý vývoj trvá asi 14 dní. Samček žije len na povrchu kože. Roztoč žije 3–6 týždňov, mimo ľudského tela prežíva v prostredí asi 2-3 dni. Sucho, priame slnečné osvetlenie a teplo zákožku ničí.

Aké sú príznaky svrabu?

- Ochorenie sa prejaví až po uplynutí bezpríznakového času, ktorý trvá 1-3 týždne.
- Prvým príznakom ochorenia je pocit svrbenia, zo začiatku mierny, stupňuje sa hlavne v noci a v teple. Na koži sa ochorenie prejavuje vyrážkami a pluzgierikmi. Vďaka intenzívnemu svrbeniu sa postihnutý škriabe, v miestach porušenej kože sa tvoria pluzgiere. Do rozškriabaných rán môže byť zanesená infekcia a rany môžu hnisieť.
- Typickými miestom postihnutia je koža medzi prstami rúk, podpazušie, zápästie, laktová jamka, ryha pod prsníkmi, slabiny, okolie pupka, podkolenná jamka. U detí sa na rozdiel od dospelých môže vyskytnúť aj vo vlasovej časti hlavy.

Ako sa môžeme nakaziť?

Prameňom nákazy je chorý človek. Ochorenie sa prenáša pri tesnom a opakovanom kontakte s chorým (aj pri pohlavnom styku), pri manipulácii alebo používaní tých istých osobných odevov alebo uterákov ako chorý, prípadne posteľnou bielizňou.

Ako sa robí diagnostika svrabu?

Skúsený kožný lekár pozná svrab podľa typických chodbičiek a pluzgierov. Robí sa tiež laboratórna diagnostika, pri ktorej sa špeciálnym spôsobom odoberajú malé vzorky kože z miest, kde sídlia zákožky a vyšetrujú sa pod mikroskopom.

Ako sa môžeme chrániť proti nákaze svrabom?

- dodržiavať zásady osobnej hygieny
- vyhýbať sa tesnému kontaktu s neznámymi osobami
- dôkladné ošetrenie spodnej a posteľnej bielizne (vyváranie, horúca para, mangľovanie, žehlenie)
- vyhnúť sa prespávaniu v cudzej posteľnej bielizni

Čo robiť, ak sa ochorenie vyskytlo u mňa alebo v mojom okolí?

- navštíviť obvodného, príp. kožného lekára, ktorý nákazu potvrdí, alebo vylúči, a následne podrobiť sa liečbe
- je nutné vyšetriť všetkých členov rodiny resp. spolupracovníkov
- osobnú bielizeň, uteráky a posteľnú bielizeň vyprať, vyvariť alebo aspoň dôkladne prežehliť žehličkou nastavenou na najvyššiu teplotu
- veci, ktoré nemôžeme vystavovať vysokej teplote, uložíme do igelitového vreca, vystriekame vhodným insekticídnym prostriedkom podľa pokynov výrobcu a pevne na niekoľko hodín uzavrieme
- posteľ dôkladne vyčistíme, matrace rozložíme, vystriekame insekticídnym prostriedkom, necháme vyschnúť na slnku
- uvedomiť si, že nákaza môže vzniknúť aj z jedinej zákožky

Ako sa ochorenie lieči?

- Používajú sa masti a krémy s obsahom látok, ktoré zákožky zničia. Tieto prípravky je však nutné aplikovať na celé telo, od krku dole. Prípravok musí priamo pôsobiť na zákožky. V mieste, kde masť nie je nanosená, môžu zákožky prežívať.
- Liečebnú kúru, v priebehu ktorej je chorému doporučené sa neumývať, dodržiavať podľa pokynov lekára. Po každej kúre je nutné všetku bielizeň opäť vyvariť a až potom sa vykúpať.
- Podľa pokynov lekára súčasne liečiť všetky osoby v tesnom kontakte s nakazeným, aj keď nemajú dosiaľ klinické príznaky.
- Aj keď sú zákožky zničené a nové chodbičky si nevrátajú, klinické príznaky môžu pretrvávajúť aj niekoľko týždňov po ukončení liečby.